

AYLIK EDEBİYAT VE SANAT GAZETESİ
Sayı : 12 1 Haziran 1968 1 Lira

Bir Diyeceğimiz Daha Var

Atıf ÖZBİLEN

GÜNEY, elinizdeki şu 12. sayısıyla yaşını doldurdu. Yeni bir derginin çıkışını küçümseyerek kötümser bir deyişle yansıtanları ve "Ateş Böcekleri" örneği yapıp söneceği kanısında olanları yanıltmış olduk. Güney, zamanında çıktı, okuyucularına zamanında ulaştı. Abonelerimiz tek dayanağımızdı, hiç birine mahcup olmadık. Öyle ki, "Güney geldi, bugün ayın biri" diyenler oldu. Saat ayarı gibi birşeydi bu.

İlk sayımızdan bu yana, büyük büyük konuşmadık. hiç. Çok şeyler beklenemezdi bizden; daha çok, yapıtlarını yayınlamada zorluk çeken genç sanatçılara sayfalarımızı açmak istiyorduk. Biz de öyle yaptık. Güney, onlara ilk basamak oldu. Bundan böyle de, bu basamaktan tıpiş tıpiş çıkacaklar ve tüm yurdumuza seslerini duyuracaklar.

Bu arada, zaman aşımında unutulmayacak imzaların bazıları Güney'e ellerini uzattılar, hiçbir karşılık beklemeden.. Borçluyuz onlara, senetsiz - sepetsiz. Onlara ve ötekilere borçlarımızı ödemedi rahat edemeyeceğiz, bunu biliyoruz.

"Yalnız sanatla meşgul olan bir gazeteye kavuşuyor muyuz acaba? öyle temenni ederim." diyerek örnek sayı isteyen okuyucumuz, bu tür yayınların gereğine

susayanların adına sesleniyor gibi gelmişti bize. Oysa, Güney'in başta gelen amacıydı bu, her ne kadar tutumumuza akıl erdiremeyenler çok olduysa da.. Politika neyimize gerek; ama, a-

kımlar var alabildiğine çağlayan yurt dışında ve de yurt içinde. İlgisiz kalmak mümkün mü? Bayraktarlığını varsın başkaları yapsın; tarafsız bir açıdan gerçekleri sizlere iletelim, bu bize yeter. Onlar çağlasınlar, biz kımış kımış akalım diyoruz. Ne derlerse desinler tutumumuz bu olacak.

Geçmiş sayılarımızdan birinde "Güney Yayınları"ndan söz etmiştik. Hatırlar mısınız, yaşını doldurunca ilk yayını verecektik sizlere. Oysa şimdi, "Güney Yayınları"ndan önce Güney'i genişletmeyi düşünüyoruz. Ö-nümüzdeki 13. sayımızdan başlayarak Güney'i aynı çapta iki katı, yani 16 sayfa çıkarmağa karar verdik Böy-

Sonu sekizinci

Ünlü Bir Portre Ressamı

REMBRANDT

Evren resim sanatının en güçlülerinden olan Rembrandt, Hollanda'da Leyde'li bir yel-değirmeni sahibinin oğlu olarak doğdu. Çok küçük yaşlarda resme büyük bir ilgi duyan sanatçı, okulda öğretmenlerinin ve arkadaşlarının resimlerini yaptıkça sık sık cezalara çarptırılırdı.

Ünlü sanatçı, resme olan eğilimini yenemiyerek 14 yaşında okulu bıraktı. Bir süre ressamların yanında çalıştıktan sonra bu çalışmalarını yeterli bulmayarak, Amsterdam'a giderek usta sanatçılarla gravür üzerine çalışarak ışık - gölge bilgisini arttırdı. "Dr. Tulp'un anatomi dersi" isimli ünlü tablosunu bu sıralarda yaptı. Daha sonra "Gece Devriyesi" yapıtı ile çevresinde büyük karışıklıklar çıkardı. Bu yapıtında sanatçı, "Yüzbaşı" figürü ile ötekiler arasında hiç bir ayrımı koymadığından bir çok saldırılara uğradı. Bundan son-

ra çalışmalarını salt portre üzerine geliştiren Rembrandt, karısı HENDRIKJE'yi model olarak aldığı "Bethsabee", "Banyodan sonra" gibi ünlü yapıtlarını oluşturdu. 1658 de iflas ettiğinden her şeyine el kondu. Kimsenin bilmediği mahalleye, tavan arasına taşındı. Yoksulluk ve acı dolu günler, karısı öldükten sonra daha da çekilmez bir hal aldı. İşte bu yıllarda Rembrandt bir "şaheser" olan kendi portresini yaptı. Resim sanatının ünlü eleştiricileri bu yapıt için "Acı ve yoksulluğun kişide bıraktıklarını daha iyi anlatan bir resim daha yapılmamıştır." diyerek sanatçının portre üzerinde, ne kadar güçlü bir ressam olduğunu belirtmişlerdir.

Rembrandt'ın sanatı, biçim ve anlatım yönünden kendisinden sonra gelen tüm ressamları çok etkilemiştir. Işık - gölge'yi ustaca kullanan, renksiz bir görünüm içinde son derece ayrıntılı renklere yer veren, kişinin iç yaşantısını anlatımda üstün bir başarıya ulaşan bu güçlü ressam, konularını ya din öykülerinden ya da günlük yaşantılardan seçmiştir.

Rembrandt'ın yapıtları en çok Paris, Dresden, Londra, Münih, Berlin, Viyana ve Leningrad müzeleri gibi sanat merkezlerinde bulunmaktadır.

Demir ÖZGEN

BEKLEYİŞ

BUNALIM

Şemsettin SAYU

"İnsanın suya ve oksijene olan ihtiyacı gibi Allaha ihtiyacı var." A. O.

Fransa'da üniversite gençliğinin yaptıkları günün konusu oldu. Bizim yorumcular, sosyologu, pedagoğu, psikologu, yazarı ve çizeri ile hemen teşhisi koydular. Bunalım, Peki nedir bunalım? Efendim çağımızın doğurduğu bir uygarlık hastalığı. Daha fazla, daha değişik hürriyet isteği. Aşırı demokrasi özlemi. Öğrencilerin ve çocukların da devlet idaresine katılma isteği. Buna benzer bir sürü yorumlar. Bu yorumlar, çağdaşlığın ve modernizmin gerektirdiği şekilde, en ileri ve en moda olan bir metodla yapıldığı için, hepsinde hakim olan fikir üretme işti-
rak idealidir. Ama diyeceksiniz ki bunalım içinde olan gençlik, bizim gibi iktisaden geri kalmış bir memleket değil, Fransa'dır. Olsun. İşte bu gençlik te düşünüyor, taşınıyor, yediğinin içinde tüyü bitmedik yetimlerin hakkı olduğunu bilincine varıyor, Vietnamdaki, Sudandaki yoksulların da üretimdeki hakkı için isyan ediyor. Ne asilâne ve ne insanca jest. Bu kadarı da fazla. Bizim yorumcular, ya dayak yememiş, ya da sayı saymasını bilmiyor. Böyle çelişik, böyle mantık hatası ile dolu çözümlenmelerden vazgeçmedikçe korkarım Dimyata pirince giderken evdeki bulgurdan da olacağız. Bizimkiler de sizlerin sözüm ona bilimsel yorumlarınıza bakarak, nisbet olsun diye Nato'yu bırakıp sipivri kalalım diye kazan kaldırmaktadırlar. Profesör vurmaktadırlar. Yorumcuların içinde, gençliğin hareketlerini anarşizm ve nihillizmle, ne istediklerini bilmezlikle izah edenler de var. Ama hiçbir gençliğin buhranlarını, yüzyılımızın korkunç dramı ile yorumlamıyor. Korkuyorlar, gericilikle, tutuculukla, sağcılıkla suçlanmaktan çekiniyorlar. Bir bilimsel sosyalizmdir tutturulmuş. Bunun kaba türkçesi memleketimizde yasak olduğu için bilimsellik maslâsi altında ve çelişikliği, mantıksızlığı, demodeliği biline biline propagandası yapıyor. Bir defa bu ideolojide, bu tarikat-
ta, dinin yeri yoktur. Aile kutsallığı, millet, milliyet ve ahlâk kuralları, maneviyat ve Allaha inanç hep burjuva düzenbazlığıdır. Üretim kuvvetlerini ellerinde tutmak için

bunları icad ettiler halkları ve sınıfları oyaladılar, uyuttular. Bu zihniyetteki, bu bilim anlayışındaki, elbette yorumlarını da bu akidelerine göre yapacaklardır. Gençliğin bunalımlarının temelinde yüzyılımızın dramı yatmaktadır. Ahlâksızlık, inançsızlık, ahlâksızlık, saygısızlık, insanlığın yaradılışından bugüne kadarki manevi değerlerini birdenbire inkâr etmek. İşte bunalımın sebebi.

Fransa en bozuk günlerini komünistlerin devleti ele geçirme çalışmaları günlerinde

yaşadı. De Gaulle gelmeseydi çöküntü korkunçtu. Bir aktüalite filmi görmüştüm. De Gaulle konuşurken, meydanı dolduran halkın yüzüne çevrilen kamera, son derece santimantal bir manzarayı tesbit ediyordu. Biraz yaşlıca olanların hepsi heyecandan hüngür hüngür ağlıyordu. Çoğunlukla seçilmesi de Fransız milliyetçiliğinin daha ölmediğini gösterdi. Onun sayesinde Fransa ikinci defa şanlı geçmişine yaraşan yeri aldı. Bizim yorumcular, şovendir diye küçümseme ile anlatırlardı o zaman. Bu ağız Fransız Komünist Partisinden başka bir şey değildi. Adam bir türlü yaranamadı git-ti gençliğe, Fransaya gidip gelen arkadaşlardan duyuyoruz, bir karış çocuk bile De Gaulle'ün burnu ile alay ediyormuş. Fransız'ın şerefini, haysiyetini, gücünü, zenginliğini kurtar, sora da bir karış çocuğun alay konusu ol. İşte yüzyılımızın dramı.

Bundan altmış yıl önce, bizim kalkınma çabalarımız gene vardı. Batıyı taklit, batı uygarlığını benimseyiş çabalarımız o zaman da böyleydi. Ziya Gökalp ve Mehmet Akif gibi düşününler, taklitçilikten kaçınıp bir sentez fikrindeydiler. Akif'in tezi, bizim ahlâk ve maneviyatımız batılılardan maz buttur, onlarda ahlâk buhranı vardır, biz onların yalnız bilim ve teknik üstünlüklerini alalım yeter, idi. Cumhuriyetten sonra devrimler adı altında yapılan yeniliklerde, Atatürk'ün etrafını saran dalkavuk ve yetersiz yöneticiler, Akif'in bu tezini tersine uyguladılar. Asıl kalkınma ve asıl devrim iktisadi ve teknolojik olacakken, hâlâ edebiyatı ile avduğumuz kuyafet ve örf âdet değişikliği yaptık. Yapılanların az şey olmadığı başkadır, amaca varmış olmak başkadır. Bugün bir devrim edebiyatıdır tutturulmuş, nereye ve neye varılmıştır. Milliyetçiyiz diyoruz. Hani nerede? Üniversite gençliği daha milli menfaatlerimizden habersiz. Bir yandan devrim şarkısı söylüyor, öbür yandan Nato'dan çekilmemizi, Rusyanın kucakına düşmemizi istiyor. Fransa gençliği gece kızların yatakhanelerinde yatmak için kazan kaldırıyorsa, kızıl bayrakları üniversitenin damına dikiyorsa, bunu bulduka bunadığı için yapıyor. Bizim geçmişimizde ahlâksızlık yoktur. Biz yoklukla terbiye olduk. Biz dinimize, Allahımıza inanırız. Barışçılık da, insanlık da, demokrasi de geleneksel ahlâkımızın temellerinde yatmaktadır. Bizden istenen, bilim ve teknik için çalışmaktır.

Edebiyatımız, tarihimizden, örf ve adetlerimizden konusunu almaya utanır oldu. Yahya Kemal'den, Mehmet Akif'ten söz etmek gericilik, yobazlık oldu. Gençliğin rehberleri böyle olunca, devrimcilerin birbirini "tavariş" diye çağırma-
larına da hiç şaşmayalım. İktisadi kalkınmayı yapacak olanların mânevî dayanakları, milliyetçiliktir. Milliyetçilik inancı ve maneviyatı, dinimizle ayrılmaz bir bütündür. Amerika gibi yetmişiki buçuk milletin karışımı bir toplumda, iktisaden kudretli olmaya başladıkları günlerde, dinî bağların, Avrupadan daha kuvvetli, Amerikan milliyetçiliğinin manevi desteği durumun da olduğu görülmüştür. Bugün bile, siyah - beyaz çatışmalarına rağmen, bir zenci Amerikan vatandaşı en ufak bir saldırıyı, Amerikan milliyetçiliğinin sert ve hayret uyandıran tepkisi ile karşılandığını görürsünüz. Biz Amerikanın bu taraflarını almıyor, gidiyor terbiyesizliğini, saygısızlığını, ahlâksızlıklarını, hudutsuz pa-

Özlem Dağı

— Şükrü Enis Regü'ye —

Özlem bir dağdır içimde
Duygularımdan öte
Aşılmayan sonsuz

Bütün çiçekler bahçemdeyken
Aradığım hangi çiçek
Nedir beni üzen
Mutluyken

Yaz ortalarında
Ufak derelerde şen şakrak
Bulur gibi olduğum

Bir ayrılık kavuşulmaz
Susuzluk kanılmaz
Özlem bir dağdır aşılmaz

Beyaz bulutlar umut dolu
Akıp gider dağların ardına
Ben kalırım

Çeşmeler akar gürül gürül
Pembe bir büyü gözlerimde
Arıyorum gündüz, gece
Kuytularda
Arıyorum uykularda

Denizin mavisini, günün ışığı gibi
Vazgeçemediğim
Özlem bir dağdır içimde

Rauf AYBEY

Senden Ötedeki Acun

Solgun bir çiçek gibi beni bırakıp gittin
 Oysa daha öykülerimiz olacaktı güzel
 Gecelerimiz olacaktı ellerinde ellerim,
 Bilirim dudaklarında yine o şarkı vardır senin
 Hani karanlık sokaklarda uzayan
 Yıkılmış insanların şarkısı.
 Oysa böyle olmazdık biz
 Seninle paylaşacağımız günahları vardı günlerin,
 Bir sabah herşeyden habersiz
 Kuşlar öttü bahçemde,
 Eskisinden daha güçlü çağırdım adını...
 Hayal gibi birşeydi seninle yaşamak
 Yıldızların en parlak olduğu bir zamanda
 Bulutlar örttü gökyüzünü,
 Oysa daha anılarımız olacaktı mutlu
 Gözlerin gözlerimde uykularımız olacaktı,
 Artık bütün ümitlerin ötesindeyiz
 Aşkın büyüdü sesi yok aramızda
 Bilirim yıkılmışların şarkısı vardır dudaklarında...
 Nerde şimdi o büyük beraberliğimiz
 Nerde dudaklarımızda titreyen o büyük sarhoşluk,
 Gel otur yine yanışıma
 Tepelerde güneşi batıralım seninle,
 Seninle duymak istiyorum yaşantımın sesini
 Ya da ölümün sessizliğini.
 En acı heçkırıklarımı duyarsın en güzel sabahlarda
 Kahrolurum beni bu korkunç yalnızlıkta bırakma.
 Oysa hayatın ta kendisiydik biz
 Bu ölümden uzak bakışlar,
 Bu yaşamak ölmek arası savaş
 Ve bu isyanlar kadere karşı...
 Hayır böyle olmazdık biz
 Nefes nefese çıktım sana ulaşan yollara
 Bu özlemim bu gözyaşlarım sana
 Oysa sen yoksun...
 Yırtıp atasım geliyor bu korkunç karanlıkları
 Bu karanlıklarda yitkiğim kaybolmuşluğum var,
 Solgun bir çiçek gibi beni bırakıp gittin
 Oysa senden öncesi yoktu,
 Senden ötede ölmek var...

Piyale GÖNÜLTAŞ

GÜNEY SANAYİ**FARK YOK AMA**

Yepyeni Bir Kumuş Türü
 EMPRIME HAVLU

ra harcama alışkanlıklarını alıyor, bunun adına da demokrat yaşama diyoruz. Biz varlığını maneviyatımızın direnciyle korumaktayız, bunca hengâmeyi hep bu tarafımızla atlattık. Bir Kore gösterimiz de, bu tarafımızın hâlâ sağlam kaldığını gösterdi. Yanlış bir devrim anlayışı ile, yok bunalımdı, yok şuydu yok buydu diyen materyalist yorumcuları uyandır, fareli köyün kavalcısı durumunda bulduklarını hatırlatırız.

Al eline kalburu,
 Çalkala...
 Birbir ayıkla taşlarını
 Bir yük olmuş güneş
 omuzlarına
 Dereye indir
 Dök çuval çuval
 Serinliyeyim...
 Ama,
 Danelerimi kaçırma
 Yapayalnız akar giderim
 Su doğırmanın çarkına...
 Oysa,
 Yine ezileceğim
 Un olacağım gerçi...
 Dileğim,
 Senin ellerinde
 Senin unun olmak
 Ve...
 Senin içinde doğmaktır.

M. Bircan YAPILCAN

1889 yılının Ocak ayında, soğuk, sisli bir sabahın erken saatleri... Güçlü Avusturya - Macaristan İmparatorluğunun velihtü Rudolf'un av evinden gelen üç el ateş sesi... Geceyi aynı yerde geçiren Rudolf'un arkadaşları, yatak odasının kapısını heyecanla vurdular, yumrukladılar. Cevap alamayınca kapıyı menşelerinden sökü� içeri daldılar.

Gördükleri manzara karşısında, korkudan nefesleri kesildi. Odanın altı üstüne gelmişti. Sandalyeler savrulmuş, boş şampanya şişeleri yerde oraya buraya atılmıştı. Yastıklar ve duvarlar kan içindeydi. Velihtü Rudolf, giyinik, av botları ayağında, başı uçurulmuş, yanında sevdiği kadın, çıplak bir durumda yatıyorlardı. Kadın, şakağına sıkılmış bir kurşunla öldürülmüştü. Yara, Rudolf'un oksamaktan çok hoşlandığı parlak kahve rengi saçlarıyla kaplıydı. Bir Yunan tanrıçası kadar güzeldi, tıpkı hayattayken olduğu gibi.

Trajedi 79 yıl önce Avusturya'da cereyan etti. Ki, bu cinayet veya intiharın dünya tarihi üzerindeki etkisi çok derin olmuştur ve şu anda bile yaşantımızı etkileyecek niteliktedir. Bunun izahı çok basittir. Eğer Velihtü yaşamış olsaydı, çok muhtemelen 1914'te Avusturya kuvvetlerini nefret ettiği Alman Kaiserinkilerle birleştirmeyi reddedecekti ve yine muhtemelen sevdiği İngiltere'ye karşı savaşmayı kabul etmeyecekti. Dolayısıyla 1. ve 2. Dünya Savaşları olmayacaktı.

Acaba Rudolf sevgilisini öldürüp intihar mı etti, yoksa bir başkası her ikisini öldürdü mü? Bu sorunun cevabını hiçkimse kesinlikle bilemiyor. Olay oluştuğunda, av evinde Rudolf'un yalnız iki arkadaşı vardı: Prens Filip ve Kont Hoyos. Her ikisi de bunun bir intihar olduğunda hemfikirler. Viyana'lı herkes gibi onlar da, Rudolf'un mutsuz bir evlilik yaptığını biliyorlardı.

Rudolf sekiz yıl önce, Belçika kralının kızı Prenses Stephanie ile evlenmişti. Fakat her ikisi de birbirlerini sevmiyorlardı. Politik nedenlerden ötürü bu evliliğe itilmişlerdi. Yıllardır ayrıydılar. Prenses Stephanie Rudolf'u çok seyrek ziyaret eder fakat yine de onun başka kadınlara gösterdiği ilgiyi çok kıskanırdı.

1888'de, ölümünden bir yıl önce, Barones Maria Vetsera ile tanıştı. Damarlarında Yunan kanı taşıyan, genç, canlı, cazı-

beli bir kadındı. O, 19 yaşında, Rudolf 29 yaşındaydı ve birbirlerine çılgınca aşık oldular. Dedikodu yayıldı ve şüphesiz imparator François Joseph'in kulağına geldi. Önceleri İmparator pek aldırmadı, fakat olay büyüdü ve bir skandal durumunu aldı. Bütün Viyana ve Budapeşte bu aşktan söz ediyorlardı artık. İmparator, Rudolf'u yanına çağırdı ve bu yasak aşkın durdurulması gerektiğini bildirdi.

Fakat Rudolf ihtiyar İmparatora karşı koydu ve Maria'den vazgeçmeyeceğini bildirdi. Joseph'in bütün tepkileri bir fayda sağlamadı, çünkü Maria, Rudolf'a zenginlik, şeref ve Habsburgların tacından çok daha fazla şey ifade ediyordu. Aslında tahttan feragat edip karısından ayrılmak ve Maria ile evlenmek arzusunda idi. Fakat İmparator bunu reddetti.

Böylece Maria ve Rudolf, Viyananın ilginç bakışlarından ve dillerinden 30 mil uzakta çam ağaçları arasında av evinde gizlice buluşmaya başladılar. Ve işte yine böyle birkaç mutlu gün geçirmek için gittikleri bir günde patlayan üç el silah tarihin akışını değiştirmişti.

Trajedinin oluştuğu sabah Rudolf, uşağı tarafından, ava gitmek üzere saat 6.30'da uyandırılmıştı. Fakat uşak, havanın sisli ve çok soğuk olduğunu söyleyince, Rudolf ava gitmekten vazgeçti ve Viyana'ya döneceğini bildirdi. Uşak O'nun sağ gören son insanı, Prens'in o sabah çok neşeli olduğunu ve ancak öldürülmüş olabileceğini söyledi.

Rudolf'u hangi sebep intihara sürüklemiş olabilir? Dünyada çok az kişi yaşamak için onun sahip olduğu şeylere sahip olmuştur. Sağlık, popülerlik, gençlik, aşk ve Habsburgların tahtı...

İmparator olayı örtbas etmek için saray doktoruna, Velihtin felçten öldüğüne dair rapor vermesini emrettiyse de doktor bunu kabul etmedi.

Rudolf, kiralara yakışır bir tantana ve debdebe ile, Avusturya'yı altı yüz yıl idare etmiş atalarının yanına gömüldü. Sevgilisinin cesedi ise bir çamaşır sepeti içinde, günlerce kilerde durdu. Sonunda çam ormanının ortasındaki bir manastıra gömüldü. Keşifler, cesedi keresteden yapılmış kaba bir tabuta koydular. Rudolf ile buluşurken neşeye giydiği şapkasını başının altına yerleştirdiler.

Çam ağaçlarının arasında şarkı söyleyen kederli rüzgâr ise, onun yegâne duası oldu.

ESKİ ELBİSE

Duygu ASENA

Mahallenin Cici Amca'sı u-zatı elini, veznedar paraları saydı teker teker. Altı tane yüzüktü, Cici Amca tekrar saydı yüzükleri, sonra koydu cüzdanına, yola düzeldi.

Yetmiş bir - iki yıl geçiyordu yaşı. Saçları bembeyazdı, hem gür ve hem de dalgalı. Yüzünde kırışıklar vardı. Mas-mavi gözleri biraz küçülmüş, biraz da çukura kaçmıştı. Yi-ne de dinç görünüyordu. Hele yüzükler cüzdanında sıcacık durdukça, "Gençlik yaşta de-ğil, baştadır" diye geçirdi için-den. Sonra, "Yok" dedi, "akıl-dır öyle olan, ama olsun, genç-lik için de öyle derler. Yoksa var mı emekli olduktan sonra, hele benim yaşında çalışan? Hepsi otururlar evlerinde, ya da kahvelerde... Ben de bırak-sam ya, ben de çekilsem ya köşeme.. Emekli maaşım neyi-mize yetmez. Bir kızım, bir de ben olunca.. Ama çok şükür, aklım da, vücudum da genç daha, duramam bu yüzden çalışmadan.." İçinden bir başka ses, "Hadî canım sen de" diyordu: "kızın yirmi yaşını geçti, üniversitede okuyor, onun bir

şeyi eksik olsun istemezsin, nasıl yeter bu maaş sana.." di-yordu.

Cebinde gıcır gıcır altı tane yüz lira, dudağında mutlu bir gülümseme vardı.

Sonra kızını düşündü, Dün-yayı, insanları düşündü. "Ne güzel" dedi, "ne iyi herkes ve herşey ne güzel.."

Mahallenin Cici Amcası iyi-likseverdi. Meraklıydı da. Hemen bağırsımalara doğru yönel-di..

— Yemin etmişim karde-şim, yemin etmişim bir kere alamam, dindar adamım ben alamam.

— Yahu bir tarihte yemin et-mişin ama o başka iş, bu başka iş. Alışverişte yemin geçmez.

— Yok efendim yok, ala-mam.

Dedik ya, meraklıydı Cici Amca.

— Ne oluyor çocuklar, ne bağırsıp duruyorsunuz? diye araya girdi.

Kara gözlü, kara kaşlı, gür saçları briyantınle arkaya ta-ranmış ince bıyıklı olanı se-vindi.

AYRILIĞIMIZ

Denizlerim sende başlar
Dağlarım sende biter

Her günbatımında seni söyler
Her gündoğumunda sana ağlar ezgiler

Öykülerimi sen tuttu
Karanlık gecelerin
En yırtık çığlığımı ben

Sende yitti tüm gücüm
En güzeli için sevilerin

Acısı yaşamdır
Sonu ecel
Ayrılığımız.

Beyza ÇOLAKOĞLU

— Hah! Amca, dedi, gel al-lasen, akıllı adama benziyor-sun. Şu arkadaşına sen lâf anlat.

Cici Amca hafiften gülüm-sedi.

Öbür arkadaşı kasketliydi. Daha bıyıkları terlememişti. İnce, zayıf ve sarı benizliydi.

— Alamam amca, dedi, ala-mam. Ben yeminliyim, bu adam dan para alamam.

— Eee canım, durun baka-lım, bir hâl çaresi buluruz el-

bet, Ne var o paketin içinde?

— Alamanya'dan getirmiş. İki takım elbise. Satın alaca-ğım, yarın da memlekete gidi-yorum. Ama gel gör ki, bir yemini vardı, o yüzden almıyor benim param.

Cici Amca güldü. İşte saf ve inançlı Anadolu çocukları. Şun-lara yardım etmeliydi.

— Amca, dedi bıyıklı deli-kanlı, şu oğlana varsa paran veriver, sonra ben bunu vere-yim sana.

Elindeki beşyüz lirayı gös-teriyordu.

— Hah! dedi Cici Amca, şimdi oldu.

Çıkardı cüzdanını. Ayrıdı bir yüzüğü bir kenara, diğer-lerini uzattı kasketliye. Kas-ketli paketi vermişti bile eline.

— Oldu işte, dedi, bıyıklıya döndü.

Ama o ne, bıyıklı yoktu ki ortada.. Nerde bu derken kas-ketliye döndü, Tuhaf, o da yok-tu meydanda. Sağa koştu, so-la koştu, ama ikisi de yoktu

Birden anladı, anlayıverdi.

Komiser iki dosya çıkardı.

— Bu muydu beyim birisi? Resimde buyksızdı ama, ta-ndı adamı.

— Öbürü de bu muydu?

— Evet, dedi amca, buydu.
— Eh! geçmiş olsun, dedi komiser, bunlar meşhur Kibar Nuri ile Köse Kemal. O para gitti gider beyim..

Cici Amca, paketin içinden çıkan eski - püskü, yama el-biseyi oralarda birine yirmi-beş liraya sattı. Sonra evine doğru yürüdü. Epeyce geç kal-mıştı, "Merak etmiştir kızım" dedi içinden.

Şimdi yine dünyayı, yine in-sanları düşünüyordu..

DİLİMİZ ARINIYOR, AMA...

Türkçenin devlet dili oluşunun 671. yıldönümünü kutlamağa hazırlandığı-muz şu günlerde, gazete ve dergilerde yine dil tartışmaları başladı. Kimi or-taya çıkarılan birtakım uydurma söz-cüklerle dilimizin anlaşılma bir hale geldiğini, kimi de devrik cümlelerin Türkçemizi bozduğunu söylüyor.

Kim ne derse desin, Türkçemiz gün geçtikçe arınıyor, yabancı sözcüklerden ayıklanıyor, zenginleşiyor. Vatandaş da bu yenileşmeyi benimsemeğe başladı. Zaten Osmanlı Türkçesi hiç bir za-man halkın malı olmamıştı.

Türkçemizdeki yenileşme hızla devam ederken, ne yazık ki, farkında olmadan dilimizin töreleri, cümle kuralları bo-zulmağa başladı. Örneğin şu "doğum yaptı" sözü dilimizin törelerine uyar mı? Kısaca "doğurdu" demek varken Fransızca ve İngilizceden uygulamaları "doğum yaptı" deyimi dilimizde ne ka-dar sırtıyor.

Eskiden her hangi bir şeyin yapılma-sı tasarlandığı zaman "karar verdim" denirdi. Şimdi iş değişti. Yardımcı fiil yerini tamamen zıt anlamda, başka yardımcı bir fiile bıraktı. Karar verenler "Karar aldım" demeğe başladılar. Bu her halde Fransızcadaki "Prendre une décision" deyiminin Türkçeye uy-

gulanmasından doğan taklitli bir deyiş olacak. Zaten bu "almak" yardımcı fi-li daha birçok yerlerde kendini gös-termeğe başlamıştır. Sözüm ona ki-bar konuşmak isteyenler, şimdi hep otobüs almak (otobüse binmek), banyo almak (banyo yapmak), içki almak (iç-ki içmek), aspirin almak (aspirin yut-mak) diyorlar. Son zamanlarda yeni bir âdet daha çıktı. Eskiden lokanta-da garsona: "Bir çorba verir misin?" denirdi. Bugün tersine "Bir çorba alır mısınız?" deniyor.

Punu neye yoracağız? Zamanımızın materyalizme doğru akışının psikolo-jik bir sonucu mu diyeceğiz? Baksa-nıza herkes "vermek" ten çok "al-mak" a bakıyor.

Bir hikâye vardır, hatırlar mısınız bilmem? Cimri bir köy ağası balık tu-tarken göle düşmüş. Yetişenler kolları-nı uzatarak "Ağa, derlermiş, ver elini!" Adam dalar çıkar, ama bir türlü elini vermemiş. Sonunda ağayı iyi tanıyan komşularından biri gelip onu kurtarmış. Ama işe başlarken "Ağa, demiş, al eli-mi!"

Dilimizi de çağımızın kurallarına uy-durmağa çalışıyoruz her halde.

Şükrü Enis REGÜ

**"SAİT FAİK ÖDÜLÜ" nü
Muzaffer BUYRUKÇU
kazandı**

1961 yılında yayınladığı "Bulanık Resimler" hikâye kitabı ile Türk Dil Kurumu ödülünü alan usta hikâyecilerimizden Muzaffer BUYRUKÇU, bu yıl da, 1967 de çıkan "KAVGA" adlı eserle "Sait Faik Ödülü" nü kazandı.

Niğde'nin Fertek köyünde 1928 de doğan Muzaffer Buyrukçu küçük yaşından başlayarak hayatın bütün zorluklarını görmüş, yaşamış ve acı gerçeklerle yoğrulmuş tam bir Anadolu çocuğu. Bu acı gerçekler hiç bir zaman onu yıldırmamış, üstelik gücüne güç katmış.

Çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanan hikâyeleri dışında bugüne kadar çıkan kitapları şunlardır : *Katran* (1957), *Korkunun Parmakları* (1959), *Bulanık Resimler* (1961), *Kuyularda* (1965), *Cehennem* (1966) ve *KAVGA* (1967).

**BEETHOVEN'in bir sonatı
bulundu**

Mühim bir kitabevi sahibi, Beethoven'in yüz yıl kadar önce kaybolan bir sonatını Viyana'da bulmuştur. Sonat halen Şili'li piyanist Claudio Arrau'nun elindedir.

Batı Berlin'deki müzik kitapçıları önünde konuşan Arrau, sonatı plağa aldırıp 1970 yılında Bonn'da yapılacak Beethoven festivalinde halka dinletmeyi tasarladığını söylemiştir.

Eserin adı "Grand sonate pour le pianoforte d'Apres un trio par Ludwig Van Beethoven" (Pianoforte için L. V. Beethoven'in bir triosundan geliştirilmiş sonat) dır. Beethoven bu sonatı 1792 yılında bes telerken Haydn ve Mozart'ın etkisi altında kaldığı düşünülmektedir. Altı numaralı sonat, ilk kez 1814 yılında Viyana'da S. A. Steiner basımevinde 100 ya da 150 kopya olarak basılmış, fakat bunların ikisi hariç hepsi kaybolmuştur. Beethoven'in kendi elinde bulunan orijinali de hâlâ bulunamamıştır.

Şili'li piyanistin basın toplantısında açıkladığı bu gerçek, bütün eserleri bilinen ve hepsi de elde var sanılan büyük bestecinin yeni bir yanını ortaya çıkaracağı için bütün müzik dünyasında heyecan ve merak yaratmıştır.

BASIN

ÖZGÜRLÜĞÜ

Bir toplumun ortaklaşa duyguları, düşünceleri vardır. Her toplumun değeri, uygarlık kesimi, istekleri ve eğilimleri ancak bu ortaklaşa duygu ve düşüncelerin belirtilmesi ve duyurulma derecesiyle anlaşılır. Demek ki, uluslar ortaklaşa düşüncelerini bütün acuna duyurmak zorundadır. Uluslar, öte yandan, bütün acunun düşüncelerini de bilmelidir. Bilmelidir ki, kendilerini daha iyiye, doğruya yöneltsinler. Bunu sağlamak için basından daha önemli ne vardır? Ulusun sesi odur. Ulusu aydınlatmada, olgunlaştırmada, ona gereken bilgileri vermekte, amacı esenlik olan yönde topluca yürümesi için ulusa kuvvet aşılayan, okul ve kılavuz olan odur. Önemli ve büyüklüğü herkesce bilinen basını, herşeyden önde tutması hükümetin: basını ilgilendiren

her meseleyi çalışmalarının başına alması Büyük Millet Meclisinin ödevidir.

Basının, geniş özgürlüğü kötüye kullanmasıyla doğacak durumun tehlikelerini bilmez değilim. Kanunların çizdiği sınırlardan önce, yurttaşların hakkına ve memleketin, bütün özel kaygıların üstünde olan yararına saygı beslemesi her yazarın manevi borcu olmak gerek. Bu zorunluk duyulmadıkça genel düzen ve ahengi sağlamak güçtür. Ama basın bu yolda ödevini yapmadı, kusur etti diye, geçmişte olduğu gibi, basın özgürlüğünü sınırlayan ölçülere başvurmak, meseleyi çözümlenmez. Ben, basın özgürlüğünün kullanılmasından doğan aksaklık ve bozuklukları düzeltmek için en kesin ve doğru yolun, yine basın özgürlüğü olduğu inancındayım.

A T A T Ü R K

**REMBANDT'ın Bir
Tablosu Bulundu**

Hollanda'lı banker ve amatör ressam DE ZEEUW'un üç yıllık yorucu bir araştırma ve çalışmasından sonra yaptığı açıklama, evren sanat ortamında oldukça geniş ilgi uyandırdı. Bu açıklama De Zeeuw'un satın aldığı bir tablunun gerçek bir Rembrandt oluşu idi. Özel bir kasada dikkatle saklanan yapıtta; elli yaşlarında, orta sınıftan bir kadın portresi var. Bunun Rembrandt'ın annesi olduğu ve sanatçı bu yapıtı yirmi beş yaşlarında yani daha resim sanatının ilk yıllarında, büyük bir ustalıkla yaptığı yetkililerce doğrulanmaktadır.

Tablo -X- ışınları ile birçok kez incelenmiş ve tuval'in el dokunması olduğu ortaya çıkmıştır. Bu da yapıtın 16. yüzyıla ait olduğunu göstermektedir. Özel temizleme gereçleri ile yapılan silinmeler sonucunda, tablunun sağ alt ucunda RYN harfleri bulunmuştur. Bu harfler, Sanatçının o yıllar imza olarak kullandığı simgeleri göstermektedir.

Hollandalı banker De Zeeuw araştırmalarına devam etmektedir.

**PICASSO'NUN BİR TABLOSU
2 MİLYON LIRAYA SATILDI**

New York'un Stephen Hahn galerisi, Picasso'nun 1912 tarihli Kübist tablosu "La Pointe de La cite" ya 125.000 sterlin (yaklaşık olarak 2 milyon 750 bin lira) ödemıştır.

Amerikalı caz emperezaryosu Norman Granz'a ait Picasso

so koleksiyonu, Sotheby'de açık arttırma ile satılmıştır. Koleksiyonda 25 Picasso ile çeşitli seramikler bulunmaktaydı. Ressamın 1912 ile 1967 yılları arasındaki çalışma yaşantısını yansıtan tablolara 517.000 sterlin (Yaklaşık olarak 12 milyon 925 bin lira) değer biçilmişti.

MAVİYE DÜŞEN GÖLGE

Kınından sıyrıldı bütün bıcaklar
Kan gövdeyi götürdü.
Yağmurlu bir gecesinde bu kent'in
Sevenler, sevdiklerini öldürdü.

Kimi hayallerini içerdi sabah akşam
Kimi tandık bir çehre arardı boş sokaklarda
Herkes bir şarkı tutturdu yaşam üstüne
Mutlu Nihavent'lerden çok uzaklarda

Eski bir hevesin ismiydi arzulamak,
Oysa unutulmuşların romanında kalyordu
Onlar mor gözlü fahişelerde ümit ederken
Aşk dedikleri, sinema gişelerinde satılıyordu...

Yağmurlu bir gecesinde bu kent'in
Bütün ümitler mavî kadehlere asıldı.
Geriye, sadece kurumuş gözler
Ve çatlak dudaklarda bir yığın hatıra kaldı.

Halûk AYSOYSAL

Bize Gelen Kitaplar ve Dergiler

BENİ UNUTMA

Ümit Yaşar, 1943 - 1957 yılları arasında yazdığı ve "İnsanoğlu", "Deniz Musiklisi", "Dillere Destan", "Dolmuş", "Aşkımızın Son Çarşamba", "Bir Daha Ölmek" ve "Kör Ayna" isimli 7 kitabından yaptığı seçmeleri BENİ UNUTMA adı altında toplamış ve "Ümit Yaşar Yayını" olarak yayınlamış.

Kapak, Ara Güler'den resim, T. Ermen'in yazı ve kitabın tümü Metin Eloğlu'nun düzeni içinde oluşmuş. Şiirlere gelince, hepside zevkle okunacak türde.

10 lira değerle satışa çıkarılan BENİ UNUTMA'yı okuyucularımıza salık veririz.

AYŞEMAYŞE

Metin Eloğlu'nun AYŞEMAYŞE'si, "Ümit Yaşar - Yay Yayınları"nın birinci dizisi. Fotoğraflar Ara Güler, kapak yazısı T. Ermen ve kitap düzeni Ümit Yaşar.

Kapak ve baskı düzeni ile ilk bakışta gözü dolduran bu kitap, daha çok anlamsız şiirlerle dolu.

4 lira değerle satışa çıkarılan Metin Eloğlu'nun AYŞEMAYŞE'sini okuyucularımıza da yururuz.

BURUK YAŞANTI

Şair Kenan Akansu, daha önce yayınladığı "Yanık Türkü" ve "Zeytin Gözlüm" den seçtiklerine son yazdığı şiirlerini de ekleyerek BURUK YAŞANTI'yı yayınladı.

4 liraya satılan Buruk Yaşantı'yı, (P.K. 1278 İstanbul) adresinden de edinebilirsiniz.

MELTEM

Ankara'da yayınlanan aylık MELTEM dergisinin 7. sayısı çıktı. Mutlu Şenel ve Oğuz Tüm baş'ın yönettiği, Hüsnü Züher'in kapak çizimi ve iç desenlerle MELTEM aranılır bir dergi oldu. Şevket Yücel'in bir öyküsü var bu sayıda : İNSANIN DEĞERİ; öyle ki, Anadolu insanının çilesi, bir sinema şeridi gibi gözleriniz önünde yansıyor.

ILGAZ

ILGAZ, ayda bir kez Ankara'da çıkan toplumcu fikir ve sanat dergisi, 7 yıldır sesini duyuruyor topluma. Elimizdeki 80 inci - Mayıs sayısı, Çoğunlukla tanınmış imzaların biraraya geldiği bu sayıda Fikret Otyam'ın fotograferi ile ka-

pak düzenini Hidayet Bahçeci yapmış.

Derginin sorumlu yönetmeni İsmail Karaahmedoğlu'nun bir başyazısı var, "Sekseninci sayıya ulaşmak belki adını etmeğe değermez. Biz can damarlarımızdaki ezikliği duya duya geldik buraya," diye başlıyor.

"Adımı etmeğe değermez" ne demek? Sanatın bir pula değerlendirildiği ortamda, 7 yılda 80 sayı, dile kolay.

1 lira değerle P.K. 268 Ulus/Ankara adresinden edinebileceğiniz ILGAZ'ı, okuyucularımıza salık veririz.

RUH DÜNYASI

RUH DÜNYASI bu ay bize çok geç geldi ama, daha iyi bir düzen ve daha olgun bir biçimde çıktığını ilk bakışta anladık. Ruh Dünyası'nın ayrıca 30 Mayıs ve 2 Haziran tarihleri arasında, Beyoğlu Olgunlaşma Enstitüsü salonlarının da "Kavgamı, Sevgi mi?" adında bir sergileri açılacak. İlginc bir sergi olacağını görmeden düşünemiyoruz.

OLUŞUM

Abdullah Neyzar Karahan'ın OLUŞUM adında bir sanat dergisi çıkaracağını haber aldık. Duyurusunda, "Çağdaş ger-

çeklilik açısından kendi öz verilerimize tutunarak yazınımıza katkıda bulunmak üzere eyle megeçtik. Önümüzdeki ay içinde gün ışığına çıkaracağımız "Oluşum" sanat dergimize ışık tutmanızı yürekten dilerim." diyor.

P. K. 31 Karşıyaka / İzmir haberleşme adresini vererek Oluşum'a şimdiden başarılar dileriz.

BOSSA

PERDELİKLERİ

Emsalsizdir

GERÇEK

Gözlerin
Yeşil yemyeşil
Yeşilden daha yeşil
Sen
Güzelisin
Venüsten daha venüs
Ben uykudayım
En derininden daha derin
Ve
Hep rüyadayım
En güzelinden daha güzel
Düşlerin sonu vardır
Bu gerçek
Bil ki
O zaman uyanırım
Ölmek için
İşte bu
Gerçekten daha gerçek.

Şenay AKBAY

Ahmet ALPERGİN

YARIM AŞK

Şiirlerim de yarım şimdi paramparça aşkım gibi
Bir sen varsın gönlümde tüm güzelliğince yaşayan
Yürüyüşün, gülüşün, sesinle, bakışınla,
Her şeyinle tastamam.

Bir sen varsın gönlümde "Sultan" diyebildiğim,
Evrene seni görebilmek için bakıyorum.
Su içiyorsam sana olan susuzluğumdandır.
Tek sensin inan sevebildiğim.

Elimdeki kırkbeşbin kelimelik sözlüğü boşver,
Değme gitsin kelimelerin yetersizliğine
Sana hiç bir zaman söyleyemeyeceğim sevgimi,
Aşkım da yarım kalacak tıpkı şiirlerim gibi.

SEN YOKSAN

Sen yoksan
Gökyüzü parlak değilse
Sarı yapraklar bensiz düşünürsün yollara
Dudaklarımda hiciririk yoksa
Ve
Sen yoksan
Bil ki ölmüşüm.

Tuna TALAY

UNUTMALIYDIM

Bu gece !

Buruk bir hasret duyduğum içimde,
Oysa seni unutmalıydim;
Tortulayan yılları,
Kaldırıp atmalıydım.
Yürümeliydim, arkama bakmadan;
Sen, denizimde su alan,
Bir sandal gibi batmalıydın.
Ve ben,
Ağlamamalıydım...

Maide ÖZENLİ

TERKEDİLİŞ

Ne acıdır insanların
Yıllarca peşinden koştukları
Büyük umutlarla bektedikleri
Uğruna herşeylerini verdikleri
Ve sonunda

Terkedilişleri...

Esat POLAT

Aynı Sergileri

Harp Hatıralarım

Şahap Azmi ÖÇALIR

● Mayıs ayı içinde İstanbul'un çeşitli galerilerinde sanatçılarımızın çeşitli sergilerini izledik.

● GÜNEY'de giirlerini okuduğunuz İtir GÜRDEMİREL, bu sezon ikinci şiir sergisini 11 Mayısta Rumeli Caddesindeki Sosyal Yardımlaşma Cemiyeti'nde açtı.

● Zaman zaman GÜNEY'de sözünü ettiğimiz ressam Ali DEMİR, Emlâk Kredi Bankasının Ataköy Motelleri için satın aldığı 96 tabloyu 13 - 18 Mayıs tarihleri arasında, adı geçen bankanın Beyoğlu Şubesi önünde sergiledi ve çok ilgi gördü. Bu, sanatçının 10. sergisiydi.

● Ümit Yaşar Oğuzcan ile Metin Eloğlu'nun birlikte düzenledikleri resim ve şiir sergisi, Taksim - Sıraselviler'de Klüp Onay'da açılmış. Ne var ki, böyle sapa yerlerde sergi açmak başarılı olamıyor. Son gününde yetişelim dedik, bugün mü vardı, dernek mi; ki-me sorduysak sergiden söz alamadık.

● Taksim Galerisinde Hasan KAVRUK, Jülide ATILMAZ, Nükhet AKSOY'un resim; Tankut ÖKTEM, Özdemir ALTAN ve Nasip İYEM'in seramikleri vardı.

Nükhet Aksoy sanatını yurt dışına taşırmış, ödülleri almış bir kızımız. Tabloları önünde duraklamadan geçilemiyor. Hele Nasip İYEM'in pişirilmiş toprakta kadın başları görülmeğe değerdi...

● Beyoğlu Şehir Galerisi'nde Ayhan İLTER, Özer KABAS, Nevin Göker ULUTAŞ'ın sergileri vardı. Aynı galeride Ömür PINAR'ın saman ve yakma üzerine dekoratif eşyaları biraz zayıf, GÜLBEN'in emayeleri güçlüydü. İhan ERKAN'ın giirleri ise, Nevin CEVİZ'in desenleri arasında çok sönüktü. Nişantaşı Kız Lisesi'nin yıl sonu resim sergisi ise gerçekten sözü edilmeğe değerdi. Genç kızlarımız bilerek ve titizlikle çalışmışlar. Bunda, öğrenciler kadar öğretmenlerinin de payı büyük şüphesiz.

● Yılın en ilginç sergilerinden biri de, Olgunlaşma Enstitüsü salonunda açılan Şişli Özel Dost İlkokulu öğrencilerinin resim sergisiydi. Sınıflara göre tertiplenen sergide, çocuk ruhunu yansıtan çok sayıda örneklere rastladık. Öğrencileri ve kendilerini yetiştiren değerli resim öğretmenlerini candan kutlarız.

● 6 - 20 Mayıs arası Ragıp GÖKCAN, dekoratif resimlerini Amerikan Haberler Merkezinde sergiledi.

● Türk Alman Kültür Merkezi'nde ise Josua Reichert'in gravür, Moris Sarfatı'nın soyut fotoğraf ve Ramesh Jain'in heykel sergileri yer aldı. Bir de 18 Mayıstan ay sonuna kadar süren 2. Uluslararası Sinema Afişleri Sergisi vardı. Türk Sinematek Derneği'nin düzenlediği ve Türkiye, ABD, Batı Almanya, Belçika, Cezayir, Danimarka, Fransa, İsveç, İtalya, Macaristan, Polonya, Romanya ve S.S.C.B. nin katıldığı bu sergi gerçekten ilginçti.

● JALE YILMABAŞARIN SERAMİKLERİ.

Ünlü seramik sanatçımız J. Yilmabaşar seramik çalışmalarını Vakko'nun Beyoğlu vitrinlerinde sergiledi. Gücünü bir kez daha kabul ettiren Yilmabaşar, genellikle açık hava seramiklerini ustaca yerleştirdiği vitrinlerde "Uluslararası Çağdaş Seramik Sergisi"nde büyük ilgi çeken HOROZ'u bu kez de sanatseverlerin hayranlığını kazandı. Uluslararası seramik sanatında büyük aşamalar yapan ve her geçen gün yönünü biraz daha sağlamlaştıran bu güçlü sanatçımızı kutlarız.

EDİZ TEZEL'in BAŞARISI

İki buçuk yıl gibi çok kısa bir süre sonucu oluşan yapıtları gerçekten kıvanç veriyor sanatseverlere. İnsan yaşantısını ve düşüncesini konu alan EDİZ TEZEL, realist ekolde son derece başarılı. Çok geniş ve coşkulu bir duyusu, bilgili ve usta işleyişlerle birleşen genç sanatçı bizim kanımızca son ayların en güçlü resim sergisini sundu topluma.

Tamamlanmış bir resim öğrenimi yok Tezel'in. Güzel Sanatlar Akademisi'nde üç yıl konuk öğrenci, ardından New York'ta kısa bir süre gravür çalışması ve İstanbul'da ilk, New York'ta ikinci, şimdi de İstanbul'da üçüncü sergisi. Doğanın verdiği yeteneği kullanmasını çok iyi bilen gerçek bir ressam Ediz Tezel.

19 realist ve 5 gravür çalışması ile üstün bir başarı sağlayan genç sanatçımıza başarı dolu yarınlara dileriz.

YAKALANAN SANDAL VE İÇİNDEKİLER

Karantıya ve üzerine gönderilen deniz motorunu hep izliyorduk. Aradan birbuçuk saat kadar geçmişti, motorun, arkasına taktığı bir kayığı getirmekte olduğunu farkettilik. Bu arada Fırka, Alay ve Tabur kumandanları Alman batarya kumandanı Binbaşı Adolf (Gazze cephesindeki makineli tüfek kumandanım Kıdemli Yüzbaşım) bulunduğumuz sahile topluca geldiler.

Yedeğinde büyük bir kayıkla deniz motoru da yaklaştı. Güvertesi iş elbiseli erlerle doluydu. Saçları ve sakalları birbirine karışmış pejmürde kıklık insanlardı. Yedekteki sandal ise çokca su almış olmalıydı ki, hemen batık durmuştu.

Kaptan, muhafızlarını ve kıklık adamları sahile çıkardı. Yirmisekiz kişiydi. Motor, muhafızlarını arak üssüne döndü. Biz de, önce batmak üzere olan kayığı sahile çektik.

Soruşturma hemen başladı.

Hikâye şöyle :

Tanınmış Alman Kumandanı Mareşal Hindenburg, Alman-Rus doğu cephesinde, Rus ordusunu "Mazorya" bataklıklarında sıkıştırıyor. Telef olanlardan başka yüzbinlerce esir alıyor. Çok sayıdaki bu esirlerin işesi Alman Hükümeti için güç olduğu düşünüldüğünden, yol ve diğer işlerde çalıştırılmak, bu arada işe yükünü hafifletmek amacıyla müttefiklere bölüştürülüyor. Bu bölüştürmede Osmanlı Hükümetine de almış bin kadar düşüyor.

Birinci Dünya Savaşı olarak vasıflandırılan bu savaş sırasında Pozantı ile Adana arasında demiryolu henüz yapılmamıştı. Toros dağlarından geçen bu yollar için tüneller açılacak, yarmalar kazılacak ve köprüler yapılacak. Bu önemli işler için binlerce amele ve işçiyi ihtiyaç vardır. Ordu emrine bu işler için onbeş bin kadar rus esiri veriliyor. Pozantıya yakın Beledik'te dereler içine kurulmuş tesislerde aslında bir hayli asker ve amele çalıştırıldığı için bu esirler de inşaat emrine veriliyor. Esirler arasında her sınıf sanatkar var. Ayrıca gayrimüslümlerden kurul-

muş bir amele alayı ile tam tevhizatlı bir piyade taburu ve askerlik çağına henüz gelmemiş gençlerle çağ dışı yaşlılar olmak üzere binlerce köylü, işçi olarak orada çalışıyor.

Rus esirleri Türkçeyi de öğrenmişler, Toros ormanlarında kalas, travers ve gerekli keresteyi hazırlamak için esirlerden kafiler kurulmuş. Bunlar arasında memleketlerinde sandal, kayık, mavna ve hatta motor teknesi yapan çeşitli ustalar, demirciler, dülgerler var.

Toros ormanlarında serbestçe dolaşan binlerce esirden elisi, kafa kafaya vererek bir plân hazırlıyorlar. Altı parçadan olmak üzere büyük bir kayık ya da mavna ile dört kürek yapılacak. Deniz kenarına varıldığında, altı parçalık kayık, sağlam menteşelerle birleştirilerek suya salınıp hepsi binerek açılacaklar. Nasıl olsa Akdeniz'de dolaşmakta olan Fransız ve İngiliz gemilerine rastlayacaklar ve kurtulacaklar.

Tasarı ve plân çok güzel. İlbaharda verdikleri kararla, çizdikleri resme göre dağlarda, hiç acele etmeden malzeme hazırlıyorlar ve hiçkimse- nin göremeyeceği yerlere gizliyorlar.

Sandalın yapımı tamamlandıktan sonra, içlerinden ayrılan yirmi sekiz kişi, kayık parçalarını sırtlayarak ve yalnız geceleri gitmek üzere, yorucu ve uzun süren bir yolculuktan sonra Tarsus çayının denize döküldüğü yere ulaşmayı başarıyorlar. Burası söğüt ağaçlarıyla kaplı, emin bir yer. Sandal kalafat yapıyor, suya indirilerek kalafat yerlerinden açılan kısımlar kapatılıyor ve bir gece, yirmi sekiz esir denize açılıyorlar.

Hava sakin, deniz durgun. Küreklere kuvvet, sahilden uzaklaşıyorlar. Birkaç saat sonra sandal su almağa başlıyor. Avuçlarıyla ve teneye maşrapalarla suları boşaltmağa çalışıyorlar. Fakat sandal fazla su almakta, Küreklerin ikisi kırılıyor. Böylece deniz ortasında bocahyarak akıntıya uyup Mersin önlerine doğru sürükleniyorlar. Sonunda, - avcının saçma menziline girmiş keklik gibi - görülerek yakalanıyorlar. Devam edecek

DUYURU : Sizlerin yakın ilgilerinizle güçlenen GÜNEY, önümüzdeki 13. sayısı ile yeni bir düzene bürünüyor. GÜNEY, aynı çapta iki katı 16 sayfa çıkacak ve yine 1 lira değerle ulaşacak okuyucularına. Güney'e elinizle uzatmanızı, çevrenize duyurmanızı ve P. K. 1353 İstanbul adresimize dileklerinizi bildirmenizi bekliyoruz.

Bütün Yenilgilere Alkış Tutulsun

Ibrahim AKDOĞAN

Türkân ATEŞ, "Bütün Yenilgilere Alkış Tutulsun" (*) adında bir şiir kitabı yayınlamış. Usta sanatçı Hüsnü Züher'in kapak kompozisyonu ve desenlerle kitap daha da güçlenmiş. Burada şiirle desen iç-içe ve birbirlerini tamamlıyor. Türkân Ateş, şiiri anlamış, bu belli. Yer yer mısra estetiği en güzel şekilde görünüyor. Örneğin :

"Yılların öcü kol kol devriye geziyor damarlarımda"
"Bu gece 'Üstüste Vurulmuşlar Meyhanesi'nde
Aşkımızı açık arttırmaya koyuyorum."

deyişi yanında, "Yakarış" adlı şiirde bakın ne diyor :

"Yoğun karanlıklara yeniden noktalama beni."
"... bir ıstırap heykeli olur, dikilirim bütün duraklara"

Evet, bir ıstırap heykeli olmak ne güzel anlatım. Bu anlatım kolay gibi gelir insana. Bir ıstırap heykeli olmak ne demek? Yaşamadan söylenebilir mi hiç? Yaşamak ve duymak., Duygu büyük, dillendirme güçlü. Gücü doğuran duygu bu işte...

ÇARESİZLİK

En yumuşak bakışlarımı erittim
Dost çehrelerde,
Musluklar anlayamadığım
Bir dille konuştu.
Avuçlarım boş kaldı çeşmelerde.

Asmalar gözyaşı döktü,
Dağlar düşündü derin derin.
Dolaştım tüm kapıları
Örtülmüş kaderin.

Tüm anahtarları denedim
Açılmadı bahtımın kilidi,
Çaresizlik, ulu bir ağaç gibi
Karşıma dikildi.

Ne yapsam yollar uzun,
Ne etsem kader kötü,
Ayrılık vakti geldi kardeşim,
Kampana çaldı, düdüğ öttü...

Ibrahim AKDOĞAN

Türkân Ateş, adı gibi birşey, düştüğü yeri yakıyor. Kızdığı zaman hiç kimse durduramıyor onu. Ordu göndermek gelir içinden, silahların namlularını çevirir kendisini aramayan özlediği kişiye. Tanrının bütün gazabını yönetir o yana, Hani, "Öfke baldan tatlıdır" derler ya, onun gibi bir güzel tehditler savurur. Öfkesi geçince, güçsüzlüğü aklına gelir ve başlar ağlamaya.

"... ben neyim ki
Gücüm gözlerime yeter ancak
Oturur bir güzel ağlar ağlarım
Bir sağnaktır boşalır yıldızlara kadar."

Böyle diyerek kadınlığı bir güzel anlatır; sonra da, soyunun bağışlayan yanını boncuk dizer gibi başlar sıralamaya :

"Gün olur özlemin yıkar bütün karşıkoymalarımı
Yüreğimin dört gözü de ellerine açılır
Sen benim hep bağışlayan yanım
.....
Soyum bu
Yeri gelince yenilgilere bile alkış tutarım."

Şairin gönlünde bir şehzade yatıyor. Onu seviyor. Onun için yapamıyacağı birşey yok.

"Namusu arın şişesin

Taşa çalaram kime ne" gibilerden nice yapılamayanları o, "yapacağım" diyor. Şimdiye dek ayıp ordusuna yenilmiş, yasalara saygı duymuş da gelenekleri çiğneyememiş. Ama artık kararlı. Aşk kalesine bayrağı çekiyor :

Şimdiye dek kınamalarınız sindirdi
Nice yenildim ayıp ordusuna
Yasalara saygı duydum, çiğniyemedim
Bir gün eğileceğinizi umarak bekledim yıllar boyu
Ama siz hiç anlamadınız beni
Boyuna dillediniz, söylediniz
Beni yargıladınız hep bir araya geldikçe
Kadın bu asırlardır böyle gelmiş, böyle gitmeli
Savunmasız yenik. Artık dedirtmeyeceğim
Yüreğimdiki bu korkunç aşk var ya
Bakireliğim var ya, hani şu harcanmamış güç
Çekilsin gayri aşk burcuna vuslatın bayrağı
Nicedir yapılamıyanı ben yapacağım."

Ne yapacak, bilir misiniz? Duyun işte :

"Bekle şehzadem, ben sana geleceğim."

Şairimiz şehzadesine gidedursun. Biz, bütün yenilgilere alkış tutacak kadar iyiye, güzele ulaşmaya çalışan genç sanatçıyı alkışlayalım...

(*) "Bütün Yenilgilere Alkış Tutulsun", Türkân Ateş'in şiirleri, Ederli 5
Tl. İsteme adresi: Türkân Ateş, Özel Yenışehir Koleji, Güvenlik Sok.
No. 45 - Ankara.

DIYECEĞİMİZ VAR

Birinci sayfadan
lece sayfa darlığından kurtularak, bu konudaki istek ve dileklerinizi yerine getirmiş olacağız. Güney'i yine 1 lira değer karşılığında edineceksiniz. Bu, bize iki katına malolacak, biliyoruz, ama şu var ki, yeni düzenimizde sizler daha çok yaklaşacaksınız Güney'e. Gücümüzü yine sizlerden alacağız. Gü-

vencimiz sizler, başarılarımız hepimizin olacak.

Abonelerinizi yenilerken Güney'i çevrenize daha çok duyurmanızı ve rahatlıkla "Güney, benim dergimdir. O'nu yaşatmak için çaba harcayacağım" diyebilmenizi diliyoruz.

Ak akçe
AKBANK'ta aktar

GÜNEY

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Atif ÖZBİLEN - İdare yeri : Beyoğlu, İstiklal Cad. No. : 465, Kat 5/78, Akbank Beşiktaş Şb.
Hesap No: 22787 - Abone : Yıllık, 12 lira. Basıldığı yer : HALK Matbaası - İst. Yazışma ve Posta Havalası : P. K. 1353 - İst.